

hovujícího, neboť sejde jenom na tom, že dotčené tiskopisy jsou emanací obce řízenou stranám jako adresátům, a posléz uvedené právo strany je míněno právě pro případy, o které zde vůbec nejde, že totiž vyřizující obci příslušnost jazyková strany není známa, ježto napadené rozhodnutí stanoví povinnost obce, o níž jde, ve prospěch jen těch příslušníků státního jazyka, jichž jazyková příslušnost je obci známa.

Není tedy odůvodněna námitka stížnosti, že kvalifikace zmíněných seznamů jako vyřízení bez předchozího podání stran jednak odporuje zcela znění jaz. nař. a jednak je v rozporu s obsahem spisů.

### Č. 11.147.

**Jazykové právo: Korespondence obce s jednacím jazykem německým s hlavním městem Prahou.**

(Nález ze dne 16. března 1934 č. 13.339/31.)

**Prejudikatura:** Boh. A 5705/26, 6862/27, 6998/27, 7173/28, 9810/32, 9839/32, 9872/32, 9891/32.

**Věc:** Obec města K. proti zemskému úřadu v Brně o jazykové právo.

**Výrok:** Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

**Důvody:** Výměrem okr. úřadu v Krnově z 25. března 1931 bylo vysloveno, že městský úřad v K. byl v právu, když česky psaný dotaz magistrátu hlavního města Prahy o zachovalosti Rudolfa W. zodpověděl přípisem českoněmeckým; k odvolání hlav. m. Prahy zrušil zem. úřad v Brně tento výměr rozhodnutím z 18. dubna 1931 a vyslovil, že měst. úřad v K. jest povinen, aby dotčený dotaz magistrátu hlav. m. Prahy vyřídil jen jazykem českým, nikoli oboujazyčně, a to z těchto důvodů:

Magistrát hlavního města Prahy, úřadovna XII. na Král. Vinohradech, požádal dne 22. listopadu 1930 v důsledku ohlášení živnosti Rudolfem W. jako úřad živn. českým dopisem, aby mu měst. úřad v K. sdělil případné vylučovací důvody podle § 5 živn. ř. Poněvadž v obvodu obce pražské není jazykové menšiny ve smyslu § 2 odst. 2 jaz. zák., není magistrát hl. m. Prahy podle § 1 jaz. zák. a čl. 1 odst. 1 a 2 lit. a) jaz. nař. ani povinen ani oprávněn přijímati podání a vůbec úřadovati v jazyku jiném než čsl. a bylo mu tudíž podle shora cit. předpisu dopsati v tomto jazyku. Pravda je sice, že z ustanovení čl. 72 odst. 2 jaz. nař. nevyplývá, že obec s německým jazykem jednacím povinna je v případech tam zmíněných vydati vyřízení podání učiněných v jazyku čsl. jen v tomto jazyku. Nařízení praví prostě, že obec je povinna na podání učiněná v jazyku čsl. vydati vyřízení v tomto jazyku. Ustanovení to tedy nebrání, aby obec, učinivši zadosť tomuto předpisu, užila také ještě svého jazyka jedacího, neboť obce jsou zásadně oprávněny užívati svého menšinového jazyka v mezích zák. jaz. a prov. nař. (čl. 70 odst. 1 na začátku a 72 odst. 1). Dvoujazyčné vyřízení nemohla by německá obec vydati jen tehdy, jestliže státní úřad, jemuž vyřízení svědčí, podle ustanovení hlavy I. a III. jaz. nař. není oprávněn přijímati německá podání (čl. 78 odst. 1). Ten případ právě tu jest, neboť magistrát města Prahy, třeba nebyl úřadem



státním, jest ve funkci úřadu živn. orgánem republiky (arg. slovo »zejména« v odst. 3 čl. 2 jaz. nař.), resp. jest podle čl. 70 odst. 3 považován za orgán republiky a vztahují se na něj předpisy hlavy I. a III. tohoto nař. jako na státní úřady. Oba texty připisu městského úřadu v K. — shodné co do obsahu — psány byly na témže listu pod jediným číslem jednacím. Skládal se tudíž přípis měst. úřadu v K. jednak z části německé, jednak z části české; obě části, t. j. oba texty tvořily podání celé. Vzhledem k tomu pak také případné přijetí »podání« (totiž celého) vztahovalo by se nutně na část sepsanou v jazyce německém.

Proti tomuto rozhodnutí podána jest stížnost, o níž uváženo bylo, jak následuje:

Především musil si nss, maje zkoumati napadené rozhodnutí v mezích námitek stížnosti, ujasnit skutečný jeho obsah.

Vzhledem k tomu, že město Praha stížností vzneslo na spor otázku, v jaké jazykové úpravě je město K. povinno svůj přípis magistrátu hl. m. Prahy vyhotoviti, rozhodováno o této otázce jako hlavní. Svůj výrok o tom pak první stolice opřela o čl. 78 odst. 2 jaz. nař., kdežto žal. úřad jako stolice odvolací, jednak o předpisy § 1 jaz. zák., čl. 1 odst. 1 a 2 lit. a) a čl. 70 odst. 3, a jednak o ustanovení čl. 78 odst. 1 jaz. nař.

Z předpisů první skupiny žal. úřadem uvedených, upravujících jazyk úřadování státních úřadů, ke kterýmžto úřadům řadí napadené rozhodnutí na základě čl. 70 odst. 3 jaz. nař. i magistrát hlavního města Prahy, vyslovuje nař. rozhodnutí, že tato ustanovení zavazují i město K., když se na zmíněný magistrát přípisem obrací. Kdežto tedy z těchto předpisů se odvozuje nepřímo pak řečená povinnost i pro obec přípis odesílající, jest v dovolaném ustanovení čl. 78 odst. 1 jaz. nař. jazyková úprava přípisu obce řízeného místům tam uvedeným přímo vyslovena a učiněna závislou na další otázce, zda místa ta podle ustanovení hlavy I. a III. jsou oprávněna přijmouti podání v jednacím jazyku obce. Tuto poslední otázku jako předběžnou tedy musil si podle § 44 odst. 1 vl. nař. č. 8/1928 Sb. též rozřešiti žal. úřad, rozhodující o zmíněné povinnosti jako otázce hlavní.

S tohoto hlediska pojato, řešilo si napadené rozhodnutí tuto předběžnou otázku podle ustanovení §§ 1 a 2 jaz. zák. a hlavy I. a III., čl. 70 odst. 3 jaz. nař., kdežto otázku hlavní, v jaké jazykové úpravě má město K. svůj konkrétní úřední přípis odeslati, posoudilo podle čl. 78 odst. 1 jaz. nař., jednajícího o dopisování (obcí) úřadům.

Stížnost nevznáší zde na spor jazykovou úpravu úředního dopisování obcí vůbec, nýbrž toliko otázku, je-li přípustno, aby obec, má-li podle předpisu čl. 78 jaz. nař. vyhotoviti přípis svůj v jazyku státním, připojila k tomu ještě znění ve svém menšinovém jazyku. Touto otázkou zabýval se nss již v nál. Boh. A 9839/32. Vycházeje tu ze zásady vyslovené usnesením odborného plenu z 1. dubna 1926, že příslušník menšinového jazyka nemá nároku, aby státní úřady přijaly jeho podání, jehož text je sepsán jak v jazyku státním, tak i menšinovém, když tu není předpokladů § 2 odst. 2 jaz. zák. (Boh. A 5705/26 a 6998/27), a že čl. 6 jaz. nař. není v rozporu se zákonem, usoudil nss dále, že stejný



význam jazyku menšinovému připojenému vedle jazyka státního mohla státní moc výkonná předsati podle § 8 odst. 1 jaz. zák. také pro dopisování obcí úřadům. — — — Poněvadž pak předpis čl. 78 odst. 2 jaz. nař. o úředním dopisování obcí jest úplnou analogií předpisu jaz. zák. o podání stran (Boh. A 9891/32), nelze ani při dopisování obce úřadu, jež se má státi v jazyku státním, přiznati připojenému jazyku menšinovému jiného významu, než jak uvedeno pro podání strany, a odporuje tedy připojení textu v jazyku menšinovém čl. 78 odst. 2 jaz. nař.

Uvedený právní názor vysloven byl sice v konkrétním případě úředního dopisování obce jiné obci, avšak platí tím spíše i pro případy, kde adresátem úředního dopisování obce jest soud, státní úřad a orgán nebo obec ve funkci státního orgánu, vyřizujícího záležitosti státní správy. To, co dovoďeno shora o předpisu odst. 2., platí tedy podle povahy věci i pro odst. 1 čl. 78 jaz. nař.

Vzhledem k obsahu stížnosti jest v uvedeném směru ještě doložiti toto:

Stížnost cituje ustanovení § 128 odst. 1 úst. listiny a dovozuje, že snášelnost vůči národnostem zde vyslovená musí se zračiti i v jazykovém zákoně a jeho ustanoveních o menšinách, kdežto výklad jaz. nař. ve smyslu výhradního užívání jazyka státního ve styku německých obcí s úřady a obcemi českými znamená prý nesnesitelnou preponderanci státního jazyka a s hlediska ústavy zřejmou křivdu. Ze slov jaz. zák. v jich souvislosti nevyčte prý nikdo rozumný povinnost německých obcí odpovídati českým obcím výhradně česky. Pravý opak se podává z § 8 odst. 2 jaz. zák., který ukládá závaznou povinnost, obtíže z jaz. zák. případně plynoucí usnadňovati vhodnými předpisy v zájmu nerušené správy. Neodpovídá však duchu zákona styk obcí mezi sebou stěžovati.

Než poukazy stížnosti na shora uvedené předpisy zákonné nejsou případné. Právo jazykové v ústavní listině upraveno jest v § 129 a to tak, že úprava ta odkázána jest zvláštnímu zákonu ústavnímu, t. j. zák. jaz. č. 122 z r. 1920 Sb. a nelze se proti jeho ustanovením dovolávati § 128 úst. listiny. Citovaný § 8 odst. 2 jaz. zák. má ovšem na zřeteli usnadnění úředního styku, avšak se stranami neznalými jazyka úředního dotčených míst, jakož i ochranu stran neznalých tohoto úředního jazyka před škodami právními z této jazykové neznalosti. Že by o tyto zájmy se jednalo při výkladu předpisu, smí-li obec, vyhotovujíc úřední přípis v jazyku státním, připojiti k němu ještě znění ve svém jazyku menšinovém čili nic, nelze shledati, ježto běží tu o přípis úřední.

Stížnost ve věci namítá dále, že v tomto případě nejde o podání města K. městu Praze, nýbrž naopak, že podání města Prahy bylo vyřízeno městem K. Z § 3 jaz. zák. lze vyvoditi toliko povinnost města K., aby podání hlavního města Prahy česky sepsané přijmulo, nikoli také v tomto jazyku vyřídilo. Avšak i kdyby byl uznán nesprávný názor zem. úřadu, že běží o podání města K., lze z § 3 ve spojení s §em 2 vyvoditi toliko, že město Praha není povinno podání v německém jazyku přijmouti, nikoli však také, že by město K. bylo povinno podání své učiniti toliko v jazyku českém. K této námitce jest uvésti:



Jak shora byl obsah napadeného rozhodnutí a jeho právní pojetí vyloženy, otázka jazykové úpravy podání stran přijímaných magistrátem hl. m. Prahy, jest otázkou předběžnou, řešenou v daném případě jako předpoklad čl. 78 odst. 1 jaz. nař. abstraktně, aniž je tím řečeno, že konkrétní přípis města K. jest podáním nebo vyřízením, ježto tento předpis jazykovou úpravu stanoví pro dopisování obcí úřadům bez ohledu na obsah tohoto dopisování (srov. Boh. A. 9810/32). Pak ovšem tato námitka vycházejíc z toho, že přípis města K., o nějž se jedná, je považován za podání strany, že dále povinnost města K. v tomto případě je vyvozována toliko z § 3 ve spojení s § 2 jaz. zák., miji se cíle a je proto bezpředmětná.

To platí také o námitce, která brojí proti tomu, že by přípis města K. byl podáním, a dovolává se nál. Boh. A. 6862/27 a 7173/28.

Ve stížnosti uváděná okolnost, že město Praha cizojazyčné dopisy, na př. francouzské, srbské, rumunské a anglické bez dalšího fakticky přijímá a v případě nutnosti i zodpovídá bez ohledu na čl. 78 odst. 1 jaz. nař., nemá v daném případě pro otázku, jež je na sporu, právního významu.

Tím jsou vyvráceny námitky stížnosti, pokud tvrdí, že ustanovení zák. jaz. a jaz. nař. tam, kde předpisují užívání jazyka státního, pro tyto případy nevylučují současného připojení textu v jazyku menšinovém, a že tedy takto jazykově upravené přípisy obce neodporují zák. jaz. ani jaz. nař.

Stížnost dále ještě namítá, že ustanovení čl. 70 odst. 3 jaz. nař., které pro magistráty měst s vlastním statutem, vyřizující záležitosti státní správy politické, předpisuje závaznost jazykových norem platných pro orgány republiky (§§ 1 a 2 zák.), jest neplatné a v důsledku toho, že pak v tomto případě není dán skutkový předpoklad odst. 1 čl. 78 jaz. nař., nýbrž odstavce 2 téhož článku, pod kterýžto poslední podle stížnosti by bylo lze jediné otázku st-řiny povinnosti subsumovati. Proti tomuto poslednímu ustanovení pak vznáší také výtku neplatnosti.

Ani v těchto námitkách nelze stížnosti přisvědčiti. Nss již v nál. Boh. A. 9872/32 vyslovil a podrobně odůvodnil právní názor, že předpis čl. 70 odst. 3 a dále čl. 78 odst. 1 věty 2 jaz. nař. neodporují zákonu a jsou tedy platné. Založil-li tedy žal. úřad právem své rozhodnutí na odst. 1 čl. 78 jaz. nař. a odůvodnění I. stolice opřené o odst. 2 téhož čl. nechal-li padnouti, jest všechny vývody stížnosti, obírající se platností odst. 2 téhož článku pominouti jako bezpředmětné. — — —

### Č. 11.148.

**Ř í z e n í s p r á v n í:** \* Strana nemá nároku na náhradu útrat podle odst. 2 § 128 správ. řádu, jestliže odpůrce svůj návrh odvolal a proto nedošlo k rozhodnutí úřadu o sporném nároku.

(Nález ze dne 16. března 1934 č. 742/32.)